

V&V Bericht

Informatiebulletin over actuele verkeers- en vervoersontwikkelingen | N°148 – December 2014

VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING: INVESTEREN IN LOPEN LOONT

Beleid voor voetgangers is bij gemeenten traditioneel een zaak voor de afdeling Verkeer en vervoer. Er is alle aanleiding om ook andere sectoren bij voetgangersbeleid te betrekken. Zoals welzijn, ruimtelijke ordening, stedenbouw en milieu. Want investeren in voetgangers is investeren in de kwaliteit van de leefomgeving.

Het aandeel van lopen in alle verplaatsingen ligt tussen de 20 en 30 procent. Dat is voor- en natransport naar parkeervoorzieningen en ov-haltes. Bij mensen boven de 65 jaar loopt dit aandeel op tot boven de 50 procent. Vanuit doelen als bereikbaarheid en veiligheid het gunstig is het aandeel lopen te verhogen. Maar investeren in lopen kan ook gemeentelijke doelen binnen bereik brengen als sterkere sociale samenhang van de woonomgeving, grotere sociale veiligheid, aantrekkelijkere openbare ruimte, betere luchtkwaliteit, minder geluidshinder, efficiënter gebruik van de ruimte en minder aantasting van omgeving en landschap.

Doel 1: sterkere sociale samenhang woonomgeving

Een goed loopklimaat in de woonomgeving betekent dat mensen meer lopen. Dit verhoogt het aantal sociale interacties en vriendschappelijke contacten. De mogelijkheid om sociale contacten te leggen en te onderhouden nodigt weer uit tot het gebruik van de buitenruimte en daarmee tot wandelen in de buurt. Gewoon iemand goedendag zeggen of een praatje maken gaat gemakkelijker als mensen elkaar op straat tegenko-

men. Dit effect versterkt zichzelf: meer mensen zorgen voor meer interactie, meer interactie zorgt voor meer mensen.

Doel 2: grotere sociale veiligheid

Door gevoelens van onveiligheid (angst in het verkeer, sociale onveiligheid, bang in het donker) kunnen mensen besluiten niet of minder te lopen. Mogelijke oorzaken zijn slecht ingerichte straten, onvoldoende verlichting, het ontbreken van veilige nachtroutes en overhangend groen. Deze beleving van onveiligheid kan een groot effect hebben op de verwoerwijzekeuze. Van belang daarbij is dat mensen op straat zorgen voor 'ogen' die de omgeving in de gaten kunnen hou-

den: de subjectieve veiligheid in de openbare ruimte neemt hierdoor toe. Omgekeerd geldt dat wanneer er minder mensen op straat lopen, het gevoel van onveiligheid toeneemt.

Doel 3: leefbare openbare ruimte

De kwaliteit van de leefomgeving neemt toe naarmate er meer gelopen wordt op straat (zeker als alternatief voor andere verplaatsingswijzen). Levendige straten zorgen voor een vitale en aantrekkelijke stad. Voetgangers nemen hun omgeving bewuster waar, inclusief details op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, architectuur en sfeer. Voetgangers op straat dragen dus bij aan leefbare steden.

Doel 4: geen uitstoot en geluidshinder

Lopen veroorzaakt geen schadelijke uitlaatgassen of geluidshinder. Een verschuiving van autorijden naar lopen kan de ernst van knelpunten op het gebied van luchtkwaliteit of geluid helpen verminderen. Autosteden gebruiken meer energie en hebben een grotere impact op de klimaatverandering. Als in heel Nederland op de korte afstand de som van lopen, fiets- en ov-gebruik dezelfde zou zijn als in de stad Groningen, dan levert dat een besparing op van 4 tot 5 procent van de CO₂-uitstoot door auto's, ofwel bijna 10 procent van de totale CO₂-reductieopgave.

Doel 5: ruimte-efficiëntie en geen aantasting

Lopen is de meest ruimte-efficiënte manier van verplaatsen. Voetgangers nemen weinig ruimte in beslag, kennen weinig 'vetergang' (zijwaartse beweging van een voertuig) en vereisen geen boogstralen (zoals voor de tram). Verder vragen voetgangers uiteraard geen parkeer ruimte. Voetgangersvoorzieningen zoals wandelpaden doorsnijden de omgeving, maar dat leidt niet of nauwelijks tot versnippering of overlast. Integendeel: wandelpaden dragen vaak bij aan een positieve beleving van de omgeving of het landschap. Verdere infrastructuur voor voetgangers blijft beperkt tot oversteekvoorzieningen en bankjes, route-informatie en schuilmogelijkheden.

Samenwerking tussen afdelingen noodzakelijk

Traditioneel is voetgangersbeleid een taak van een afdeling Verkeer en vervoer. Maar gemeentelijke doelen als een veilige en gezonde leefomgeving vragen om een gezamenlijk inzet met andere afdelingen. Dit betekent dat je beleid, uitvoering en budgetten op elkaar kunt afstemmen. Een samenhangende aanpak levert per saldo meer op voor hetzelfde geld.

Gezamenlijke taak: goede loopomstandigheden

De gezamenlijke taak is het creëren van omstandigheden die het mogelijk en aantrekkelijk maken om je lopend te verplaatsen in de woonomgeving. De veiligheid, de toegankelijkheid en het comfort van de voetganger kun je borgen in alle stappen van de beleidscyclus: in

beleidsplannen, in stedenbouwkundige en verkeerskundige ontwerpen en bij bijzondere situaties als wegwerkzaamheden, evenementen of winters weer. Belangrijk is ook om te evalueren of de maatregelen de gewenste effecten hebben.

CROW helpt gemeenten op weg

Recent is CROW-publicatie 333 'Lopen loont' uitgekomen, met als ondertitel 'de voetganger in beleid, ontwerp en beheer'. De publicatie geeft een overzicht van alle voordelen in investeren in voetgangers op het terrein van gezondheid, welzijn, lokale economie, toerisme, kwaliteit leefomgeving, milieu en uiteraard verkeer en vervoer. Hij biedt kennis die nodig is voor een goede positie van voetgangers in beleid, in ontwerpen op elke schaal en in het beheer van de openbare ruimte.

Meer informatie

- CROW-publicatie 333 'Lopen loont; de voetganger in beleid, ontwerp en beheer': www.crow.nl/333
- CROW-publicatie 337 'Richtlijn toegankelijkheid': www.crow.nl/337
- CROW-KpVV Dashboard duurzame en slimme mobiliteit – editie voetganger: <http://kpvvdashboard-13.blogspot.com/>
- CROW-KpVV Dashboard duurzame en slimme mobiliteit – editie prestaties van vervoerwijken: <http://kpvvdashboard-20.blogspot.nl/>

CROW-KpVV

In opdracht van de gezamenlijke overheden voert CROW een KpVV-Meerjarenprogramma uit, met als doel een bijdrage leveren aan het competent maken van de overheid op het gebied van mobiliteit. CROW-KpVV is actief op de volgende gebieden: Collectief Vervoer, Fiets (onder het merk CROW-Fietsberaad), Mobiliteit en Wegontwerp. In een breed netwerk met andere kennisinstituten en maatschappelijke organisaties is CROW-KpVV betrokken bij actuele ontwikkelingen in het decentrale beleid en verspreidt en borgt relevante kennis. CROW-KpVV signaleert nieuwe ontwikkelingen, geeft aan wat hun betekenis is en wat de gevolgen kunnen zijn.

Voor meer informatie over dit onderwerp:

Emile Oostenbrink
E-mail: emile.oostenbrink@crow.nl

uitgave

CROW-KpVV, Ede
Deze uitgave is gefinancierd uit het KpVV-Meerjarenprogramma dat CROW uitvoert namens de gezamenlijke overheden. CROW-KpVV heeft als doel een bijdrage leveren aan het competent maken van de overheid op het gebied van mobiliteit.

vormgeving

Inpladi bv, Cuijk

druk

ColourPrint, Veenendaal

productie

CROW Media

contact

CROW klantenservice:
klantenservice@crow.nl of 0318 69 53 15

bestellen

Deze uitgave is gratis te downloaden via www.crow.nl/K-D1148

**Praktische kennis
direct toepasbaar**